

Izhaja
vsak drugi in četrti
četrtak v mesecu.

Naročilna
stane

80 kr. na leto.

Posamezne številke
se dobivajo po 5 kr.

GLASNIK

Naročnino in dopise
pošiljajte uredništvu
»Glasnik«
Cesta v Mestni Log 4.

Oglasila
delavcev, ki nimajo
dela, ali delo-
dajavcev, ki iščejo
delavcev, se vspreje-
majo zastonj!

Krščanski delavci, združite se!

Štev. 21.

V Ljubljani, 9. septembra 1897.

Letnik III.

Kaj bo z našimi stanovanji?

II.

Pred nedavnim časom je bilo čitati po listih, da namerava društvo zoper mučenje živalij zgraditi na Dunaji hišo ali zavetišče za pse. Ta dogodek nam dovolj jasno osvetljuje naše žalostne socialne razmere. Naša buržoazija ima dovolj smisla za to, da hoče zidati hiše za pse, a za delavce se ne briga. Iz tega je razvidno, da sedanje krivo materialistično naziranje ni človeka samo zjednačilo z živalimi, ampak ga je celo zavrglo pod živalstvo. Kapitalizem je zakrivil, da stanujejo nekateri v mramornatih palačah, drugi, večina lahko rečemo, v prostorih, ki so bolj podobni živalskim brlogom, kakor človeškemu stanovanjem. In prvi so tisti, ki živijo, drugi pa, ki delajo.

Stanovanjsko vprašanje tvori velik del socialnega vprašanja sploh. Ako hočemo obubožanim delavskim stanovom pripraviti vsaj nekoliko socialnega blagostanja, ne smemo trpeti, da bi se kakor divjaški nomadi, klatili okrog, brez vsakega stalnega, količkaj človeškega stanovanja. Ljudstvu ste vzeli njegovo domovje, zapodili ste ga kakor tolpo pravih brezdomovincev po svetu. Vrnite ljudstvu njegovo dedščino!

Vsi socijologi so se mej drugim lotili tudi rešitve stanovališkega vprašanja, in kaj se je storilo. Stori se je nekaj, vsaj resna volja se je pokazala, nekaj storiti v tem oziru, a žalibog ne pri nas, marveč po drugih državah. Pri nas v Avstro-Ogrski merodajni faktorji, zlasti vlada, sploh nimajo smisla za socialne reforme; vsaka, k ugodnemu cilju vodeča socialna politika je pri nas še v povojih in tudi vprašanje gledé ljudskih stanovanj je pri nas še veliko bolj oddaljeno od kake umestne rešitve, kakor po drugih modernih državah, če izvzamemo morda Italijo. Dočim so se v Nemčiji, Švici, Belgiji in Angleški združili vsi poklicani faktorji, občine, dežele in države, da rešijo to pereče vprašanje, bije se pri nas v Avstriji nesrečni narodnostni boj in vse drugo molči. Ljudstvo pa strada.

L. 1895. je pruski državni zbor dovolil pet milijonov za zgradbo hiš delavcem, ki so nastavljeni pri raznih državnih podjetjih, zlasti pri železnicah in rudnikih. Sedaj se je ta določba že deloma izvršila. Dosedaj je gotovih 458 stanovanj, namenjenih za železniške delavce, 244 stanovanj je sedaj v delu in 100 jih bodo

začeli sedaj zidati. Poleg tega je razdelila država iz omenjene svote pol milijona mark raznim društvom za zgradbo delavskih hiš. Stanovanja so različna; samski delavec dobi jedno sobo, za katero plača okroglo 20 gl. na leto; za družine obstoje stanovanja iz dveh ali treh sob, kuhinje, kleti, podstrešja in sušilnice, za kar je treba plačati na leto 40 do 70 gl. To kar je pruska vlada storila ni veliko, ker pomagano je le majhnemu delu delavcev, je le poskus, toda poskus, o katerem se lahko trdi, da se je dobro obnesel. Upanje je, da bodo tudi ostale nemške države temu zgledu sledile in da bodo še v večji meri začele preskrbljevati ljudstvo z cenimi in zdravimi stanovanji. Seveda bi bilo s tem le državnim delavcem pomagano, a kaj z onimi, ki so pri privatnih podjetnikih? In takih je na milijone. Dokler se ne zboljšajo splošne plačilne razmere, dokler bode zaslužek našega delavca tako pičel, a cena stanovanjem vedno rasla, je težko kaj storiti. A razmeroma največ ima ljudstvo upati od svoje lastne pomoči. Ljudstvo je kovač svoje lastne sreče; v ljudstvu biva moč velika, fizična in etična, ako je ljudstvo edino. Zgodilo se je že, da si je ljudstvo samo sezidalo stanovanja, a treba je bilo vzajemnosti. Naj navedemo jeden vzgled. V velikem tovarniškem mestu St. Denis na Francoskem so delavci sami osnovali družbo za zgradbo delavskih hiš; kdor je plačal jedenkrat jeden frank, je postal ud te družbe in potem vsak teden nekaj, a kedar je vplačal v družbino blagajno 540 frankov, kar je po naše približno 250 gl., postal je lastnik jedne hiše, ali če se je oglasilo istočasno več kompetentov, se je je določilo po zrebu, kdo naj bo lastnik hiše. Svota 250 gl. je namreč deseti del vrednostne cene, ostalo je vplačeval potem v letnih rokih. Tako je vsak varčen in umen tovarniški delavec čez nekaj časa postal lastnik hiše. Seveda je delavski zaslužek na Francoskem razmeroma večji nego pri nas, in tam si delavec ložje kaj odtrga od svojega rednega plačila. Hiše, ki so se tam zgradile, so nam lahko uzor pravega delavskega stanovanja. Hiša je za jedno rodbino; obsega več prostornih, zračnih in svetlih sob, vse potrebne shrambe in vrt, kar je posebno hvale vredno. To bodi smoter tudi vsej naši socialni politiki in krščansko-socialni organizaciji, in potem se našemu ljudstvu no bode treba potikati po zaduhlih, temnih luknjah, kletéh in podstrešjih.

Solnograški katol. delavski in obrtnijski shod.

Čenjenim bralcem »Glasnika« podajemo na tem mestu obsirnejše poročilo o tem veleznamenitem shodu.

Ko se je prečital pozdrav dr. Luegerja, tedaj je nastala mej zbranimi zborovalci nepopisna navdušenost. Treba je bilo videti in slišati, kako zelo je ljudstvo za tega moža vneto.

Nato je je pozdravilo več mož-odposlancev iz posameznih krajev. Potem je govoril drž. poslanec Bielo hlavek, ki je v precej dolgem govoru pojasnjeval, da dela krščansko-socijalna stranka iz čiste nesebičnosti za ljudstvo. Povdarjal je: Da, ljubimo delavca, toda bojimo se z vso silo proti židovski druhalni, ki mu zapoveduje! Jako dobro je oklestil tudi kričača Schönererja. Ta je rekel pred več leti: »Ako bi me židovsko časninstvo kdaj hvalisalo, imenujte me: ljudskega izdajico!« In sedaj mu židje slavo pojó. In tak človek nas psuje z izdajico! — Med drugim je omenjal govornik tudi bodočo socijalno-demokratsko državo. Pripovedoval je dogodek s Českega. Tam je nek rudeči socijalist obljubil kmetom nebesa, če ga volijo. In ko so ga volili, so menili, zdaj se pričnó pa zlati časi. Prišel je v ta kraj nek geometer (zemljemerec), da bi zemljo zmeril. Pa mu pravi nek kmet: »Jojmine, ali ste nam prišli že zemljo odmerit?« — Oni pravi: »Da.« — Pa mu pravi kmet: »Jej, gospod, dajte mi ta-le travnik, kajti veste, ta travnik je suh, drugi so pa močvirnati.« Tako se bo godilo tudi v bodoči rudeči državi komunizma. — Seveda se je vse smejala.

Nato je prečital dr. Krek brzojavko hrvaškega delavskega društva. Za njim se je prečitalo še več drugih pozdravov iz vseh krajev.

Potem so pozdravljali zastopniki raznih društev, med njimi tudi naš g. Kuntara iz Ljubljane.

Drugi dan je poročal drž. poslanec T u s e l o zalostnih razmerah železničarjev. Povdarjal je, da se morajo železničarji organizovati in sicer na katoliškem temelju. Za njim je govoril Kuntara in tudi pojasnjeval zalostno stanje ljubljanskih železničarjev. Pripovedoval je, kako pri nas vsak hišni gospodar vpraša delavca, koliko ima otrok, predno ga vzame v hišo. In če nima delavec toliko, da bi plačal točno stanovanje, pa ga postavi na cesto. Omenil je govornik neznosno slabe plače (60 kr. do gld. 1.20) in je prosil državne poslance, da storijo v tem smislu kaj za uboge železničarje.

Nato je govoril Bielo hlavek, da niso železničarji zato vstvarjeni, da bi redili nekarim trebuhe, temuč oni morajo gledati, da se kaj stori zanje.

Med drugimi je govoril tudi drž. posl. A x m a n n in dejal, da moramo biti jedini, ako se organizujemo. Povedal je tudi vzrok, zakaj je propadla socijalno-demokratska železničarska zveza, namreč, da so preveč zahtevali od posameznih železničarjev. Zdaj, ko se je sesula rdeča zveza, je naša naloga zidati novo veliko organizacijo železničarjev, ki bo njim kaj koristila. Opo-minjal je še k jedinstvu.

Koncem male debate gledé organizacije je stavil Pittner predlog: Katol. obrtnijski in delavski shod v Solnogradu pozdravlja vse organizacije železničarjev, ki stojé na temelju pozitivnega krščanstva in nameravajo pospešiti blagostanje članov, — in želi iskreno, da se združijo kmalu vso te organizacije v državno zvezo, ki bo segala čez celo deželo.

Ta predlog se je sprejel.

Govorilo se je na shodu tudi o varstvu delavcev. Govoril je A x m a n n in povdarjal, da mora biti to varstvo internacionalno. Povedal je tudi, da bo temu shodu sledil velik internacionalen shod v Zürichu. H koncu je stavil resolucijo z vsebino, da naj pazi vlada in v to poklicani faktorji kolikor mogoče na šolske pogoje, da se bodo vzgajali otroci v verskem duhu in da se tako pospeši duševno in telesno blagostanje naših delavcev.

Bielo hlavek je tudi jako izvrstno opomnil, da da se vse natanko preračuna, koliko kubičnih metrov zraka potrebuje človek za stanovanje, koliko za spanje, toda koliko centimetrov mesa potrebuje, o tem ne stoji nič v statistiki.

Izvrstno in v splošno začudenje mojstersko je govoril naš državni poslanec dr. K r e k o potrebi izidanja delavskih hiš. Pravil je, da znaša n. pr. v Ljubljani plača ubogega delavca za jedno leto 210 gld. Stanovanje stane 60—70 gld., torej tretjino cele plače. Uradnik plača n. pr. za še jedenkrat večje stanovanje 150—200 gld. — in ima 1200 gld. plače. Stanovanje ga tedaj stane le šesti del plače. Pri plačah, ki znašajo do 3000 gld., pa pride stanarina le še na deseti del dohodkov.

Vidi se torej, da so živila še razumno cena, stanovanje pa, golo življenje, drago.

Pri tem so majhna stanovanja gnjezda nenravnosti. Govornik je označil to z mnogimi dokazi in vzgledi na podlagi statistike. Kakor priskrbijo misijonarji svojim ljudem najprvo stanovanja, da vzbudijo tako ljubezen do stalnosti in se ljudje tako oblažijo, tako so tudi tesna, mračna in nesnažna nestalna stanovanja mnogokrat vzrok, da izgubi delavec čut vere, čut ljubezni do svoje družine in postane socijalni nomad, ki nima nikjer domovja, ne lastnega ognjišča, kjer bi živel v miru s svojo družino. — Govornik je navedel mnogo izgledov, kako delujejo po drugih državah v to, da dobijo delavci svoje hiše in stanovanja. K koncu je prečital osnovni načrt, ki ne sloni na kapitalističnem temelju. — Ta govor, tako jednat, in skrbno sestavljen, poln praktičnih nasvetov, in primer, je vsem zborovalcem jako ugajal, kar so tudi priznali z zahvalo.

Govoril je tudi W ü s t r i c h, knjigovez iz Halleina, o rokodelskih učencih. Rekel je, da ima mojster dolžnost paziti na učence tudi zunaj hiše. Ako imamo dobre, pridne učence, imeli bomo kdaj (tudi postene) mojstre.

Urednik T s c h u l i k je priporočal prijateljsko zvezo z duhovstvom. Pojasnil je tudi besedo »klerikalizem« kot besedo, ki služi v to, da se pod njo grdi najsvetejše. Ako je »klerikalec tisti, ki spolnuje zapovedi

vere, potem smo mi radi »klerikalci«. — Vsi so temu burno pritrtili.

Kaplan Görtler je opozarjal na liberalne in židovske časnike, ki bodo grdili ta shod. Med drugim je dejal, da krščanske stranke hočejo dati delavskemu ljudstvu suktnjo nazaj, katero je zgubilo, ne pa mu jo sleči, kakor delajo socijalni demokratje, z besedami: »Še-le potem, ko boš popolnoma nag, dobiš od nas novo suktnjo.«

Nekateri so še govorili o katoliški cerkvi in njeni delavnosti in skrbi za delavce.

Kar se tiče obrtniškega oddelka, je stavil slikar Steinlechner dolgo in jedrnato resolucijo.

Jako važen je načrt za ustanovitev »avstrijske ljudske banke«, ki se je predložil na shodu. Ker je ta načrt jako važen za delavski stan in bi omogočil uresničenje onega načrta o delavskih stanovanjih, katerega je napravil dr. Krek in ki se je oddal posebnemu odseku, se je tudi ta načrt dal posebnemu odseku v presojo.

Sklenilo se je tudi nekaj o delavskem posredovanju služb. Nato se je javil sklep odseka za »ljudsko banko«, po katerem se izroči vsa zadeva dr. Schöppel-u v Gradcu, ki bo s pomočjo strokovnjakov skušal načrt obistiniti.

Prečitano se je še mnogo brzojavk, med njimi je bila najimunitnejša brzojavka katoliškega delav. društva v Jeruzalemu.

H koncu je dr. Krek zavrnil nasprotnike, ki nas zmerjajo »klerikalci«. Duhovniki ne zapovedujejo ljudstvu, oni mu le služijo in mu svetujejo. Na podlagi katoliške cerkve smo se združili Nemci in Slovani v skupno delo. V skupni ljubezni delamo, toda skupno tudi sovražimo načela socijalne demokracije. Bodimo složni v načelih in složni v delu! Na koncu shoda se je sprejela še resolucija gledé delavstva avstrijskega.

Taki so bili govori in taka sklepanja. Ponosno lahko kažemo na ta shod, ki je velikanski korak v zboljšanje ljudske bede. Da, mi se ne bojimo besedij: »Po njih sadovih jih bodete spoznali«, temuč kdor ima trezno pamet, pa oči, bo pravo videl.

Mejnarodni kongres za varstvo delavcev.

V prekrasnem mestu Curihu, tam sredi divne, gorate Švice, zboroval je minoli teden skozi lepo vrsto dni sestanek iz vseh strani civilizovanega sveta, torej Evrope in Amerike, zbravših se odposlancev najrazličnejših delavskih društev. Po številu je bilo gostov okolu 150 in delegatov nič manj kot 380.

Častno so bili tu zastopani kršč. socijalisti zlasti iz Nemške, Avstrijske in Švice, toda večino so imeli žal socijalni demokratje, ki so preprečili prav mnogo vrlo osnutih kršč. socijalnih predlogov. Vendar se je pa pri vsem tem sklenilo marsikaj pametnega in umešnega.

Na ta shod, ki pa ni bil političen, v kojega odboru so sedeli odlični možje obeh strank in to po inicijativi slavnoznanega duhovitega socijologa Dekurtiusa, so poslali nemški in avstrijski sociji svoje najbolj znane zastopnike, tako: Liebknechta, Bebela, Vollmarja, Pernerstorferja itd. Francoze in Angleže zastopali so možje srednje kvalitete in v imenu avstr. kršč. soc. reformatorjev govorili so: Biellohlavek, Scheicher, Aksmán i. dr. Važno besedo so imeli tudi švicarski krščanski socijalisti.

Glavne točke dnevnega reda bile so naslednje: 1. nedeljski počitek; 2. vkrepi glede dela nedoraslih; 3. zdravju in življenju nevarna podjetja; 4. delo žensk; 5. doba šolskih let in 6. kako urediti in obistiniti varstvo delavcev sploh?

Predsednik Henrik Scherer navdušeno pozdravi po svojih delegatih zastopano delavstvo ter podeli besedo prof. dr. Beck-u, ki temeljito in s pozitivno kršč. stališča razpravlja o prvi točki dnevnega reda — nedeljskem počitku.

1. Ne le privilegirane ampak tudi trpin naj ima nedeljo brezpogojno prosto, da najde časa za izpolnitev svojih dolžnosti kot veren kristijan in zaveden državljan. Nedeljski počitek je torej ne le potreba vesti temveč i politiška potreba. Vodja Pernerstorfer izjavi soglasje gledé nedelje, ker se je skozi toliko stoletij ohranila ta tradicija in se tako utrdila, da bi se kot dan počitka — kar bi pa bilo po njegovih darvinističnih nazorih prav vse jedno — le s težavo vpeljal kak drug dan. — Predlog se je vsprejel z veliko večino.

2. K tej točki se je sklenilo, da se obrtno delo sploh prepove za one, ki še niso spolnili 15. leta. Od tega časa naprej veljaj pa zanje osemuren delavnik. — Tudi ta predlog se z nekaterimi modifikacijami specijelno za Angleže skoro soglasno sprejme.

3. Pri zdravju in življenju nevarnih podjetjih se skrajšaj število delavnih ur. Nočno delo se pa sploh prepove. Ravno tako čezurno delo, razun če bi imel zaostati prepotrebni promet. K zdravju škodljivim podjetjem ni jemati žensk in dečkov pred 18. letom. V očigled več ali manj nevarnemu delu naj se službena doba temu prikladno uredi.

4. V pravi luči pokazali so se ženski emancipatorji — socijalni demokratje — pri glasovanju k predlogu kršč. socijalistov za odpravo ženskega dela v tvornicah, ki je padel s precejšno večino.

5. Doba šolskih let trajaj do spolnjenega 15. leta. Angleži so se izrekli za šolski obisk do 16. leta.

6. Pri zadnji seji na dan 29. avg. vsprejeli so se pa nastopni nasveti gledé varstva delavcev: Jednotno nadzorstvo vseh industrijalnih podjetij: žensko delo nadzoruj ženska; za delavce obeh spolov vladaj popolno koalicijsko (združno) pravo; uvede naj se splošna, jednaka, direktna in tajna volilna pravica v vse zakonodajne zastope.

To so važnejše točke Curiškega kongresa, ki je res zanimiv že po programu, zlasti pa, ker so ga usnule

in se ga udeležile dve si tako nasprotujoči stranki, skušajoč se medsebojno sporazumeti na stališču humanitete in človekoljubja. Da sta si načelno nasproti, pokazalo se je zlasti pri razpravi o nedeljskem počitku in glede dela žensk. Govorili pa so pristaši soc. preroka Karla Marksa brez krinke ter opetovano naglašali svoje darvinistično stališče. Vendar pa se mora vsaj večini pripoznati precej taktnosti, le avstrijski demokratje so se skazali tudi tu mojstre v zabavljicah in psovkah. Do sem gre njih duševno obzorje in nič dalje. Prevladali so nas po večini; a moralna zmaga, to trdimo z vnosom, je naša zmaga.

Naša organizacija.

Slovensko katoliško delavsko društvo v Ljubljani je izdalo v 27. do 35. tednu 49 gl. 40 kr. podpore svojim obolelim članom. — G. Josip Pihler je daroval 1 gl. društvu v podporo. Bog plačaj!

Ljudski shod priredi ljubljanski slovensko katoliško društvo v nedeljo, dné 12. t. m., ob 3. uri popoldne v gostilniških prostorih g. Frjana na Savi pri Jesenicah. Somišljeniki in prijatelji, vdeležite se ga v obilnem številu.

Porazeni sociji. Z Jesenic: Jako začudeni so bili Jeseničani in Savčani, ko so petek zjutraj zapazili lepake na svojih hišah, katere je rudečkarska roka po noči pritiskala in kateri so oznanjevali, da pridejo v nedeljo popoldne rudečkarji na vrt g. Ferčaja na Savi svojo modrost prodajat. Seveda je prvo delo bilo, da se je potrgal ta nepotrební papir s hiš. Kakor povsod so tudi tukaj sklenili ta shod rudečkarji bolj potihoma sklicati ter tako delavce bolj na svoje limanice loviti. Ker se je ta vest hitro po okolici razširila, je bilo sploh ljudstvo jako razburjeno ter prihitelo v nedeljo na lice mesta protestirat zoper to rudečkarsko predrznost. Nekoliko pred tretjo uro je prišel župnik Avgustin Sinkovec na mesto ter ga je tukaj zbrano občinstvo z gromovitimi živijo-klici presrečno sprejelo. Ko se pa še prikazeta župnik Avgustin Turk in pa kaplan Remškar, postalo je veselje nepopisljivo. — Kmalo na to prilezejo iz hišice na vrt trije jako suhi možici z rudečimi zavratniki ter se spravijo na nasprotni strani okoli jedne mize ter začno iz vseh žepov vleči različne papirje ter jih polagati na mizo kakor na semnju polaga kramar svojo robo okoli sebe. Ti papirji so bili gotovo modrosti, katere so mislili na shodu prodajati, kar jim je pa spodletelo. Pri tej priliki smo se tudi prepričali, da rudečkarji ne nosijo modrosti v glavi ampak v žepu. Že te klaverne postave teh rudečkarskih možicev napravile so tako žalosten utis na ljudstvo, da je človek slišal jako mnogo šaljevih opomb. Tu se je jeden oglasil: ti vsi trije ne odvagajo jednega srednjega Gorenjca, tam je zopet drug delavec pristavil: Kaj, ti nam hočejo pomagati, ti reveži naj si najprvo sami sebi pomagajo, potem šele drugim, kajti tako sestradaní ljudij še nisem videl na Gorenjskem. Zopet tretji je pripomnil: Sedaj si pa še

kaditi ne upam, kajti, če kaka iskra odleti, se ti preroki še vnamejo. Smejati sem se pa moral, ko sem čul neko ženico govoriti, da tako suhih ljudij svoje žive dni še ni videla, da pa morajo biti kje daleč tam v puščavi doma. — Da danes rudečkarji niso prišli na pravo mesto, so gotovo kmalo spoznali, kajti tako plašno in bojazljivo so se ozirali sedaj na levo, sedaj na desno ter pričakovali, kdaj pridejo njihovi poslušalci; pa zaman, le majhna tropica mladeničev in pa kopica otrok stali so okoli njihove mize ter žalostno gledali čudne možice, ki so sveje modre glave tužno podpirali na mizo. Ura tri odbije in sedaj se vzdigne rudečkar-glavar ter s tresočim glasom naznani, da se shod prične. Te besede je seveda moral brati iz papirja, katerega je držal v rokah, toda roke so se mu začele tako tresti, da je moral papir na mizo spustiti ter se za mizo prijeti, kar je med ljudstvom mnogo smeha provzročilo. Koj na to začne kričati iz svojih slabih, revnih prsij rudečkar, »drug! Zadnik, da je predsednik današnjega shoda na občeno željo Mihevc. Seveda ti nesramnosti smo se koj ustavili ter po predlogu župnika Sinkovca z ogromno večino ter z živijo-klici vsem dobro znanega in občeno spoštovanega Petra Rozmana, delavca tukajšnje tovarne, predsednikom, kaplana Remškarja pa zapisnikarjem izvolili. Seveda so se temu rudečkarji na vse načine upirali, skakali ter rotili in motili poslušavce, pa vse zaman, kajti za ta revšeta se nihče ni zmenil. Sedaj pa otvori predsednik Rozman z močnim glasom shod ter prosi, naj se današnji shod popolnoma mirno vrši ter povabi gospode govornike. Na splošno veselje oglasi se kot prvi govornik župnik Sinkovec in razloži namen današnjega shoda. Ko pa začne kazati socijalno demokracijo v pravi luči, tedaj poskccijo rudečkarji s svojih sedežev, spekla jih je gotovo vest, ter napravijo s tropico somišljenikov pravi »diredaj«, skačejo sem in tje, teptajo ter začno tuliti kakor divje zverine; sploh so se vedli kakor zblazneli divjaki, tako da je moral predsednik večkrat svariti, kar pa ni nič pomagalo. Okrajni glavar je nato shod zaključil; ljudstvo se je pa prepričalo, kaki divjaki so rudečkarji. Sploh pa mislim, da bodo socijalni demokratje sami spoznali, da tukajšnja okolica ni ugodna za njihova delovanja; ako pa še pridejo, jim bomo pa še v obilni meri na razpolaganje. — Slednjič moram še omeniti veselo novico, da je župnik naznanil o ustanovitvi krščansko-socijalnega društva na Savi, kar smo z gromovitimi živijo-klici pozdravili.

Z Vrhniko. Nedelja 29. avgusta je bil pomenljiv in časten dan za Vrhniko. Tukajšnje katoliško društvo rokodelskih pomočnikov praznovalo je blagoslovljenje društvene zastave in doma. Blagoslovljenje kakor tudi službo božjo vršili so mil. knezoškof. Ob 1/2 9. uri zbrala so se vsa društva in deputacije pred društvenim domom in so v krasnem redu odkorakala z godbo na čelu skozi trg proti cerkvi. Takoj ko je bil spreved v cerkvi, pričelo se je blagoslovljenje zastave. Ko je bilo to opravilo završeno, imeli so g. knezoškof krasen govor, v katerem so omenjali pomen in potrebe katol. društev, posebno za rokodelce, ki dobijo v njih drugi dom. Po

govoru je bila sv. maša, katero so darovali tudi g. knezoškof. Po sv. maši korakal je sprevođ po istih ulicah nazaj k domu. V domu so že čakali gosp. knezoškof s spremstvom. Ko so bili zopet vsi zbrani pred domom, pričelo se je blagoslavljanje krasnega poslopja. Po blagoslovljenju je bila slavnostna seja, pri kateri se je razložilo, kako je nastal ta dom. Ob 1. uri je bil skupen obed, pri katerem je bilo več napitnic; vzlasti pomenljivo je pozdravljial Gostinčar. Gosp. predsednik je napil cesarju, papežu in škofu, napitnica je bila vsprejeta z burnimi živjoklici. Popoldne ob 3/4. uro korakala so zopet vsa društva na prijazni griček k sv. Trojici, kjer so bile pete litanije. Po litanijah pričela se je veselica, katere se je vdeležilo zelo veliko ljudij. Tako je slavilo katoliško društvo rokodelskih pomočnikov na Vrhniki svoj prvi slavnostni dan. Mi častitamo vrhniškemu društvu na krasnem uspehu in želimo, da bi nas vse krščanske delavce vodila misel edinosti.

»Leonina«, društvo za katoliško znanost, bode imelo svoj socijalni odsek. Dr. Krek je izdal oklic na vse one, ki bi hoteli v odseku sodelovati. Prvi sestanek bode dné 15. septembra ob 9. uri v Rokodelskem domu v Ljubljani.

Iz Železnikov, 4. septembra. Naj cenjenim čitateljem »Glesnika« poročam danes iz našega tužnega kraja prvi veseli korak, ki smo ga storili s pomočjo nam prijaznih in naklonjenih gospodov in prijateljev, v izboljšanje, oziroma polajšanje, našega dosedaj milovanja vrednega stanja. Ustanovili smo si konsumno društvo. Upamo, da nam bo to v veliko pomoč, posebno ker je sedaj za najbolj potrebni živež tako hudo, ker je žito, moka itd. tako drago, in ker posebno pri nas ne upamo, da bi se kmalu cene znižale, ker so trgovci vajeni trditi, da imajo še staro zalogo (pa le kadar cena je nuje, nasprotno ne) mi pa njim moramo verjeti in tako plačevati, kakor oni hočejo. Kaj nas je pa privédlo do tega koraka? Sila in nemila osoda dala nam je že mnogo časa misliti o tem, kako bi si naš položaj polajšali. Drugič, zgled, pogum in napredek naših sosedov in nam enakih trpinov Kroparjev. Že več let smo opazovali njihovo vstrajnot in pogum v borbi za njihovi obstanek, tako da smem trditi, da so nas, ako ravno na prvi pogled slaběji, za več let prehiteli v napredku. Oni imajo žebljarsko zadrugo, požarno brambo, mi pa ne enega ne drugega, imajo delavsko podporno društvo in konsumno društvo, kaj pa mi? Do sedaj nič. Pa tudi njihova ljubezen in sočutje in prijazno svetovanje nas je napotilo, da smo storili ta prvi korak. Upamo, da prav kmalu prične naše novo društvo dejansko delovati, ker je veliko zanimanje zanj. No, da brez težav in zaprek društvo ne bode moglo delovati, razume vsakdo, kdor pozna naše razmere. Da si pa sami, brez tuje pomoči tega nismo mogli storiti, je tudi umevno. Zato izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem gospodom, ki so nam v tej zadevi pomagali. Posebno se zahvaljujemo našemu delavskemu drž. poslancu g. dr. Jan. Ev. Kreku za njegova navodila in napeljevanje, gosp. predsedniku ljubljanskega del. konsum. društva in g. Gostinčarju za

njihovo prijaznost in bratsko naklonjenost, g. načelniku kroparskega konsum. društva in g. Dolencu za njegov trud in pojasnila, pa tudi našim tovarišem in osnovateljem za njihovi pogum in vstrajnost pri snovanju tega koristnega društva, posebno pa se še po dolžnosti zahvalimo občecenjenemu notarju Niko Lenček-u v Škofji Loki, ki se je osebno bil potrudil 31. avg. k nam, da je mogel sprejeti ves odbor in urediti potrebno v tej zadevi. Zato pa izrekamo iz srca najtoplejšo zahvalo vsem z besedami, katere je govoril naš predseenik konsumnega društva v zahvalo g. notarju: Vi ste naši prvi dobrotniku, vodniki in svetovalci. Ker se Vam ne moremo dostojno zahvaliti, naj Vam povrne On Vsegamogočni, kateri nobeno delo usmiljeno ne pusti neplačano, On naj Vam povrne časno in večno, kar smo mi nezmožni storiti. Priporočamo se in prosimo, da bi nam bili vsi tudi v prihodnje kakor dosedaj blagonaklonjeni, prosimo tudi vse one, kateri poznajo naš kraj in morebiti tudi naš zalostni položaj, da bi se nas prijazno spominjali vsaki po svoji moči. Ko pričakujemo končno rešitev in potrjenje pravil zaupamo v božjo pomoč in v ljubezen naših prijateljev. Ko pa društvo začne dejansko delovati, bom pa zopet poročal.

Delavec in ud kons. društva v Železnikih.

V Sv. Križu pri Litiji se je osnovalo »Katoliško izobraževalno društvo«. Namen temu društvu je svoje ude utrjevati v verskem prepričanju, jih poučevati v obrtnih in gospodarskih zadevah. Društvo ni politično, a ima široko polje. Svoj namen namreč društvo dosega z branjem katoliških časnikov, dobrih poučn Zabavnih knjig, s predavanji in govori in s prirejanjem dobrih in poštenih zabav. Dné 22. avgusta se je vršil osnovalni shod. Gosp. kapelan Janez Pristov je došlim razložil namen društva, ki ga je vlada potrdila. Nato se je osnoval odbor, ki je tako-le sestavljen: Č. gosp. kaplan Janez Pristov, predsednik; Janez Tomše, predsednikov namestnik; Franc Gerden tajnik in knjižničar; Jožef Oven, blagajnik; Janez Resnik, Jožef Potrebuješ, Janez Bevc, in Janez Rotar, odborniki. Bog daj da društvo dobro vspeva v krogu katoliško-narodne organizacije.

Drobtine.

P. n. naročnikom. Naš list se bliža koncu III. letnika. Ker pa nekateri gospodje naročniki niso še naročnine poravnali, jih prosimo najuljudneje, da bi nam zaostalo naročnino doposlali, da jim zamoremo list redno pošiljati. Le ako so nam naročniki zvesti, zamoremo svojo nalogo spolnovati. List potrebuje vsestranske podpore, v prvi vrsti pa, da se naročnina redno plačuje.

Pod firmo »ljudskega shoda« so ljubljanski socijalni demokratje sklicali v nedeljo 5. t. m. nekaj »tingeltangel« na Kozlerjev vrt. Ker je pa vrt precej prostoren, socijalnih demokratov pa v Ljubljani primanjkuje, ali si

pa ne upajo biti „zunaj“, poskrili so se v vrtni salon. Sodrug Železnikar je otvoril shod in predlagal predsedništvo. Ko je bilo predsedništvo izvoljeno, prične sodrug Kristan razkladati politično stališče raznih parlamentarnih strank. Svoje pušice metal je na vse stranke, posebno na Mladočehe. Seveda je prišel do zaključka, da je edino socijalno - demokratična stranka zmožna napraviti narodni mir. Ta je baje tudi kazala in kaže drugim pot do tega. (Gotovo z obstrukcijo v zvezi z nemškimi nacijonali proti Slovanom.) Za njim so pozivali socijalni demokratje Gostinčarja, naj se oglasi. Gostinčar pravi, da se ni še oglasil k besedi, vendar ker ga pozivljejo, hoče govoriti. Narodnostno vprašanje izvira od nepravilnosti Nemcev. — Kadar hočejo Slovani za se v narodnem oziru jednakopravnost, tréjjo ob upor do sedaj vladujočih ljudi. Narodnostno vprašanje se mora rešiti tudi v soc. smislu. Socijalni demokratje so z obstrukcijo v zvezi z nacijonali prepredčili plodonosno delovanje državnega zbora. Jezikovne naredbe niso sicer zakonite, so pa pravične. Temu se pa ustavlja tudi soc. demokracija. Delavci bi bili vže lahko kaj dosegli, ko bi ne bilo obstrukcije, ki jo podpirajo soc. demokratje. Za Gostinčarjem je govoril neki Hvat, ki je povdarjal edino rešiteljico socijalno demokracijo. Kristan odgovarja Gostinčarju, da so soc. demokratje morali nastopiti to pot in se ustaviti vsaki diktaturi. Zadnik milo javka, da hodijo krščanski socijalisti po shodih samo ljudi motit, da ne vedo kaj bi storili. Krščanske socijaliste imenuje lažnike (pač čast za nje). Oglasi se še g. Štefe, ki hoče pojasniti, da zborujejo glede narodne enakopravnosti tudi Češka mesta in da soc. demokracija z svojimi manifestacijami podpira samo nemštvo. Ko je omenjal, da mu je sodrug Zadnik v Idriji dejal, da je jezikovna naredba za Nemce velika škoda, nastal je vrišč. Sodrug Zadnik je kričal s svojim hripavim glasom, kot kak čiški jesihar, trdeč, da tega ni rekel. Pričelo se je kričanje in vpitje kot v kakem culukaferskem selu, ko zagledajo belega človeka. — Med tem vriščem se je vsprejela neka resolucija, v kateri se zahteva narodnostni mir. Po shodu so vrgli soc. demokratje iz zborovanja nekega akademika, ter tolkli po glavah in po hrbtih štirih navzočih krščanskih socijalistov, da je bilo veselje. Dovoljujemo si vprašati, kdo je naredil na tem tingeltangelnu kralj? Mogoče, da boste tudi zdaj trdili, da kršč. socijalisti. Videli smo, da se vi bojite odločne nasprotnikove besede. G. Štefeta niste pustili govoriti, Gostinčarja opominjali, naj „kmalo konča“. In to samo pred štirimi navzočimi krščanskimi socijalisti. Pa tudi možati so. Ko je neki surovež iz juž. železnice volaril Gostinčarja, je ta zahteval od njega imena, toda zastoj! Figa možje, poštenjak pove povsod svoje ime. Lep patron, kdor si tega ne upa. „Delavca“ pa prosimo, da enkrat vendar pride na dan s pretnjo in pojasni nam o tem, kedo dela kralj, kakor je obljubil.

Iz Idrije. V nedeljo, dné 29. avgusta priredili so „Sokoli“ iz Ljubljane in Postojne skupen izlet v Idrijo. Pri tej priliki so nekateri govorniki »narodne napredne« stranke pri slavnosti povdarjali, da je treba nastopiti

proti socijalni demokraciji. Kakor poroča »Sloven. List«, je tudi dr. Kušar govoril o tem smislu in sicer naj bi se v Idriji ustanovilo sokolsko društvo, katero bi omajalo socijalno demokracijo. Za božjo voljo, kdo bi se ne smejal tej brezmiselnosti! Sokoli sami, dostikrat nositelji in pospeševalci socijalne demokracije (kar dr. Kušar sam dobro vé), naj se ustavijo socijalni demokraciji? To bi se reklo, izganjati hudiča z Belcebubom, bolj kot socijalna demokracija sama, pač ne more biti nihče vesel te misli. Gospod dr. Tavčar pa je bajé rekel, da edino narodna napredna stranka more rešiti delavce. Mi bi si dovolili gosp. doktorja vprašati prav na kratko: — s čem? Narodno gospodarskega programa stranka nima, še manj pa delavsko-socijalnega. Za take reči je »napredna« stranka »prenobel«. Sicer bi bil pa dr. Tavčar nebrojnokrat lahko pokazal, da mu »bije srce za delavski stan. Ljubljanski mestni magistrat plačuje delavce tako, da jim ni živeti in ne umreti. 70—90 kr. imajo ljudje pri mestnem magistratu na dan. Dr. Tavčarja in njegove stranke, ki ima v tem oziru absolutno gospodstvo, še nismo čuli izpregovoriti besedice za zboljšanje položaja mestnih delavskih sužnjev. Ravno tako tvori dr. Tavčar s svojimi zavezniki nemškutarji večino v deželnem odboru in tudi od te strani se za delavce do danes ni prav nič storilo. Nasprotno pomaga deželni odbor s svojimi poročili o »navadni« delavski plači pritiskati na delavce. Ako se narodni stranki ne smilijo v Ljubljani mestni delavci, ki morajo v tej draginji delati za tako sramotno plačo, potem pač ne vemo, na kak način méni dr. Tavčar pomagati idrijskim delavcem. Mi se še spominjamo, kak odgovor je dobila deputacija slov. katol. dol. društva, ki je v tem oziru storila pri gospodu županu nekaj korakov. Sicer pa, gospóda, predno pričnete preganjati iz naroda kvarjujočo socijalno demokracijo — popravite poprej sami sebe. — Evangelij narodne »napredne« stranke je našemu ljudstvu ravno tako kvarljiv kakor socijalna demokracija. Zelo neumestno se nam tudi vidi, da dr. Tavčar povdarja svoje strankarsko stališče pri veselici, katero so priredila ali vsaj delala društva vseh narodno mislečih strank. Čudno je, da celo nekateri, ki stojijo na stališču medstrankarstva, vidijo na strani »naprednjakov« veliko več »luči«, kot pa drugodi. Sicer smo pa radovedni, kako bode »napredna« stranka delovala proti svojemu »porednemu« otroku, katerega je tudi v Idriji vzgojila na svojih prsih. »Narod« je dostikrat javno simpatizoval s socijalno demokracijo, poleg tega pe nesramno zabavljal proti krščanskim socijalistom, kateri so se edini borili proti socijalni demokraciji. Sedaj pa naj ti ljudje narod rešujejo socijalne demokracije?

Običajno romanje na Šmarno goro priredi v nedeljo dné 19. t. m. slov. kat. delavsko društvo iz Ljubljane. Dopoludne bode služba božja, popoldne pa na Brodu pri Vižmarjih javen shod. K udeležbi so uljudno vabljeni vsi krščansko socijalni delavci in njih prijatelji.

Umrl je Matej Lavrenčič, deželni poslanec za vi-pavski okraj. Pokojnik je bil član deželnega zbora

kranjskega od l. 1876 in je zlasti veliko govoril za vravnavo vipavskih voda, ki povzročajo vsako leto veliko škodo.

Zopet polom pri socialno-demokratskem podjetju. Iz Hamburga se poroča, da se je nad socialistično steklarsko zadrugo in nje steklarno razglasil konkurz. Pred kratkem je »Glasnik« poročal isto o berolinski klobučarski zadrugi. Tudi njih tovarna za čevlje se ni mogla obdržati. Stranka socialno-demokratska odklanja sicer vsako odgovornost za te zavode, toda faktum je, da so bili v vodstvu teh naprav edino le odlični zastopniki soc. dem. stranke. Omenjeno steklarno so ustanovili socialni demokratje l. 1896, ko so bili povodom nekega štrajka odpušteni iz službe. Steklarna je delovala že prvo leto z primankljajem 30.000 mark. S tem kažejo naši nasprotniki, da nimajo nič smisla za gospodarska podjetja in tirajo delavce s takimi poskusi le v pogubo.

Grozna nesreča se je pripetila dne 31. avgusta na progi južne železnice blizu Kresnic. Ponesrečil se je 46 letni, oženjeni železnični čuvaj Eranc Roblek, njegov tovariš Franc Gobec ga je našel zjutraj na levem tiru ležati mrtvega; noge so bile popolnoma od telesa odtrgane in glava vsa strta. Ko se je vračal iz postaje domov, povozil ga je eden ponočnih vlakov. Samomor je v tem slučaju izključen; najbrže je nesrečnik vsled napora po prestani službi bil tako utrujen na živcih, da je preslišal vlak in se tako ponesrečil. Zapustil je osem nepreskrbljenih otrok.

Pismo Karola Marksa iz leta 1848. Pred kratkim je nek italijanski časopis objavil pismo, katero je Karol Marks, zloglasni socialno-demokratski pisatelj, pisal leta 1848 uredniku nekega revolucionarnega lista laškega. Znano je, da se je vnel tisto leto upor v Italiji zoper našega cesarja in da so ta upor netili zlasti framasoni, ki so bili enako zagrizeni sovražniki rimskemu papežu kakor tudi avstrijskemu cesarju. Tedaj je pisal imenovani Karol Marks, na katerega se sociji še sedaj tako radi sklicujejo, pismo, v katerem se bere sledeče: »Mi bomo branili italijansko neodvisnost in se bomo borili do smrti zoper avstrijski despotizem v Italiji, kakor tudi na Nemškem in Poljskem. Bratovsko podajemo roko italijanskemu narodu, hoteč mu dokazati, da nemški narod odklanja vsak delež pri zatiranju ljudstva. Zahtevamo zato, da se brutalno avstrijsko vojaštvo takoj umakne iz Italije, da bode italijanski narod lahko izrazil svojo neodvisno voljo gledé prihodnje vladarske oblike.« Iz tega pisma se jasno kaže, kakšni so bili socialni demokratje že tedaj. Z zvenečimi frazami so hujskali italijansko ljudstvo zoper dobrega avstrijskega vladarja. Pod avstrijsko vlado se je Lahom dobro godilo, pod sedanjo framasonsko vlado pa laško ljudstvo lakote gine. Zapeljevalci ljudstva, Garibaldi in drugi, so hoteli imeti revolucijo; v tej lepi družbi pa seveda ni smel marjkati Marks.

Nemški katoliški shod. Nemški katoliki so zborovali minule dni v prijaznem bavarskem mestu Landshutu. Kjerkoli zborujejo pravi katoličani, tam se govori vselej tudi o socialnih stvareh, tam se govori o rešitvi de-

lavskih stanov. Kjerkoli zborujejo katoliki, tam se razpravlja tudi o delavskem vprašanju, spominja se najrevnejših mej revnimi. Tako se je tudi v Landshutu vsprejela cela vrsta praktičnih resolucij, za katere bodo delovali poslanci centruma v državnem zboru.

Nesreče na železnicah. Časopisi imajo vedno več poročati o železničnih katastrofah, število nezgod postaja vedno večje. V občinstvu se vzbuja opravičen strah, dasiravno popotniki buržoazijci o tem nekako čudno sodijo. Ako si kak bogataš pri taki nezgodi nekoliko pretrese kosti, koliko krika. Ako pa se bere, da se je ta železničar ponesrečil, da so onemu odtrgali roke ali noge, to se prezira z kar največjo hladnokrvnostjo. Pa vrnimo se k stvari sami. Kje je torej vzrok, da se železnične nesreče tako grozozito množe. Mi pravimo, da kar naravnost, da kriv temu je današnji kapitalistični red. Največkrat se pripeti radi tega, da ne vozi vlak po pravem tiru. »Čuvaj je kriv, njega zaprite,« tako kliče občinstvo, tako pravijo železnične direkcije. Toda vprašamo, ali je mogoče, da človek, ki je celih 24 ur v službi, dostikrat pri najrjšem vremenu in ob slabi brani, ali je mogoče, da more tak človek ohraniti pozornost in živahnost svojih čutnic do konca službe. Veliki zdravniki so rekli, da ne. Železniškega osebja ne bi bilo treba tako izkoriščati in stvar bi se obrnila na boljše. Menimo, da bi se dala službena doba znižati in bi se odstranil sedanji zistem. Ker je to jedna najvažnejših točk za vsakega železničarja, bomo o tem še več govorili.

Ljudstvo ne mara za socialne demokrate; to se kaže vedno kaže vedno bolj. Ko je njih poslanec Koza-kievicz hotel prirediti volilski shod v Sygniovki, ni mogel v celem kraju dobiti prostora; povsod so mu kazali vrata. Jako čudno ulogo igra poslanec Daszynsky, ki bi bil rad internacionalen rúdečkar in poljski patrijot. Pa to ni mogoče; kajti ob enem služiti mejnarnodnemu židovstvu in biti zvest sin svoje domovine, to je preveč zahtevano.

»Delavec« in »Svoboda« se preselita koncem tega meseca v Trst; tako piše namreč zadnji »Delavec«, da je sklenil socialno-demokratski železniški tiskovni odbor. Častitati ne moremo tržaškim Slovencem na tej pridobitvi, kajti Trst bode potem bogatejši za dva lista pišoča v židovskem smislu. In kaj imajo tržaški Slovenci pretrpeti od židovske klike, to vedo pač sami najbolje.

Žrtve militarizma. Pred kratkem je prišlo poročilo iz Weimara na Nemškem, da se je ondi med vojaškimi vajami polomil pod vojaki most in da jih je mnogo utonilo. Most je bil v jako slabem stanju, a brezobzirnost poveljnika je hotela, da so šli vojaki čez. Koliko oseb postanejo žrtve militarizma v naših krajih, o tem bomo pa v jedni prihodnjih številkih več govorili.

Najnovejši anarhistični napad v Španiji. V deželi anarhistov, kakor bi mogli nehoté imenovati v očigled vednim anarhističnim dogodkom sicer konservativno Španijo, se je pojavil koncem minulega tedna zopet dogodek, ki razburja v obilni meri vse španske kroge.

V petek o polnoči je bil umorjen policijski načelnik v Barceloni z imenom Portas, v trenutku, ko se je v spremstvu družega policijskega načelnika Teinxida vračal iz gledišča. Morilec je leta 1869 v Barceloni rojeni in poslednji čas v Parizu živeči Ramore Sampau-Barril. Morilec je sin nekdanjega glavnega svetnika in je prišel v Barcelono še le isti dan dopoldne, ko je zvečer izvršil napad. Hotel je takoj ubežati, toda ni se mu posrečilo, kajti policija ga je s pomočjo drugih naglo dobila v svojo pest in v soboto je bil že prvokrat zaslišan. Tu je izpovedal, da je živel zadnji čas v Parizu pod imenom časnikarja Rourde, nasprotno pa tajil, da bi bil v zvezi z Angiollitom, kar je pa dokazano. Imenuje se federalističnega republikanca in izjavlja, da je napadel Portasa le radi tega, ker mu ni dal nikdar miru ter ga je vselej pregnal iz mesta. V ponedeljek se je sošlo vojno sodišče, da mu določi kazen, ki se izvrši v najkrajšem času. Ta najnovejši napadovalec je bival torej tudi v Parizu in najbrže tam dobil navodilo, kakor več njegovih prednikov, kako naj izvrši »časno« delo. Glavno mesto Francije je torej največje anarhistično gnjezdo.

Pot na Brezje. Prejeli smo dopis, v katerem se več podpisanih božjepotnikov pritožuje radi skrajno slabe poti, ki vodi od savskega mosta do Brezja. Z ozirom na to, da ima ondotno prebivalstvo mnogo koristi od romarjev, katerih po več tisoč vsako leto obišče ta kraj, bi bilo želeli, da tudi občina stori kaj za popotnike, in spravi omenjeno pot v boljši stan.

Alli so socialni demokratje res mejnarodni? Kakor kažejo zadnji politični dogodki, bi rekli da ne. Kajti v državnem zboru niso stali na strani zatiranih Slovanov, s katerimi bi se bili morali boriti zoper nemške šoviniste, ako bi bili, ne narodnjaki, ampak vsaj pošteni ljudje, nepristranski internacionalci. Ne. Ampak podali so roke Schönererju, Wolfu in drugim prusovskim razgrajajem zoper Čehe in ostale Slovane. Zapomniti si hočemo besede, katere je govoril poslanec Wolf na nekem nemško-nacijonalnem shodu na Dunaju: »Wir Deutsche gehen jetzt mit den Sozialdemokraten Hand in Hand.« In gospod Kristan si drzne še hoditi v Ljubljano mlatiti prazne fraze o narodni pravičnosti in metati ljudem pesek v oči.

Za dom delavskih stanov!

Katoliško slovensko podporno društvo v Polju 5 gld., g. Gabrijel Pleteršek 50 kr., neimenovani 30 kr. Ignacij Mercina 50 kr., veselo omizje v delavskem konsumnem društvu 50 kr. — Bog plačaj stotero ter obudi še mnogo posnemalcev!

Dobri in razumni

mlinarji

kateri znajo mlinske kamne klepati, se takoj sprejmejo v Trboveljski tovarni za cement v trajno delo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Ivan Jakopič.

Fr. Breskvar

knjigovez Pred škofijo št. 6

se priporoča obilnemu naročevanju. Vzlasti ima v zalogi mnogo trpežnih, lepih platnic za knjige družbe sv. Mohorja. Izdeluje vsakorsne, tudi najfineše platnice. Prevezava misale. Priporoča platnice za Pleteršnik-Wolfov slovar 1 zv. — 90 kr., z vezavo vred 1 gld. 40 kr., platnice za Dom in Svet po 70 kr., z vezavo 1 gld. 20 kr.

Josip Cvetrečnik,

sobni slikar

v Ljubljani, Karlovska cesta 2

24-17

se priporoča.

Čast domačemu obrtu!

Svoji k svojim!

Preč. duhovščini in sl. občinstvu se priporočam v izdelovanje

vsakovrstne obleke

po zelo nizki ceni z dobro postrežbo

Fr. Pavšner

krojač

Valvazorjev trg št. 4

v Ljubljani.

Kdo pije

Kathreiner

Kneippovo sladno kavo?

Vsak

kdor ljubi okusno kavo, hoče zdrav ostati in si kaj prihraniti.

Prihodnja številka Glasnika izide 23. septembra.

Tiska »Katoliška Tiskarna.«